

Fraud Risk Assessment

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

โดย : ฉวีวรรณ นิลวงศ์

ก.ค. 64

วิทยากร

ชื่อ นางจวีวรรณ นิลวงศ์ (ตราชู)

การศึกษา ปริญญาโท สาขานโยบายและการวางแผน จากมหาวิทยาลัยเกริก

ปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

วุฒิปัตร์ มหาวิทยาลัยมิสซูรี ณ เมืองโลล์มเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

ได้รับทุนจากกรมการพัฒนาชุมชนตามโครงการ Leadership Exchange Program
สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) หลักสูตร Corruption Risk & Control
Technical Update (CRC)

ประสบการณ์ในการทำงาน

1. ส่วนท้องถิ่น

1.1 เคยดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 แห่ง ได้แก่

1.2 เคยดำรงตำแหน่ง ปลัดเทศบาล

2. ส่วนภูมิภาค ดำรงตำแหน่ง เจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

3. ส่วนกลาง ดำรงตำแหน่ง

1. นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย

2. นักวิชาการยุติธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

3. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน (อำนวยการสูง) สำนักงาน ป.ป.ท.

ปัจจุบัน

- ข้าราชการบำนาญ /พนักงานราชการ กลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงาน ป.ป.ท.
- อนุกรรมการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศด้านการ
ปราบปรามการทุจริตประพจน์มิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา
- อนุกรรมการดำเนินการภายในศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.)

5 W 1 H

01

ทำไมต้องทำการประเมิน
ความเสี่ยงการทุจริต?

WHY?

02

ความเสี่ยงคืออะไร และนิยาม
ที่เกี่ยวข้อง สาเหตุของการเกิด
การทุจริต

WHAT?

03

งานใดต้องทำการประเมิน
ความเสี่ยงการทุจริต

WHERE?

04

ใครมีหน้าที่ต้องเป็นคนประเมิน
ความเสี่ยงการทุจริต

WHO?

WHO?

05

เวลาใดที่ต้องทำการประเมินความ
เสี่ยงการทุจริต

WHEN?

06

มีวิธีการประเมินความเสี่ยงการ
ทุจริตอย่างไร

HOW?

ทำไม...

ต้องทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ทำไม...

ต้องทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นข้อมูลผลักดันให้หน่วยงานเกิดการ **เปลี่ยนแปลง**

ในการปฏิบัติงาน
เพิ่มประสิทธิภาพ สร้าง

ภูมิคุ้มกันของหน่วยงาน

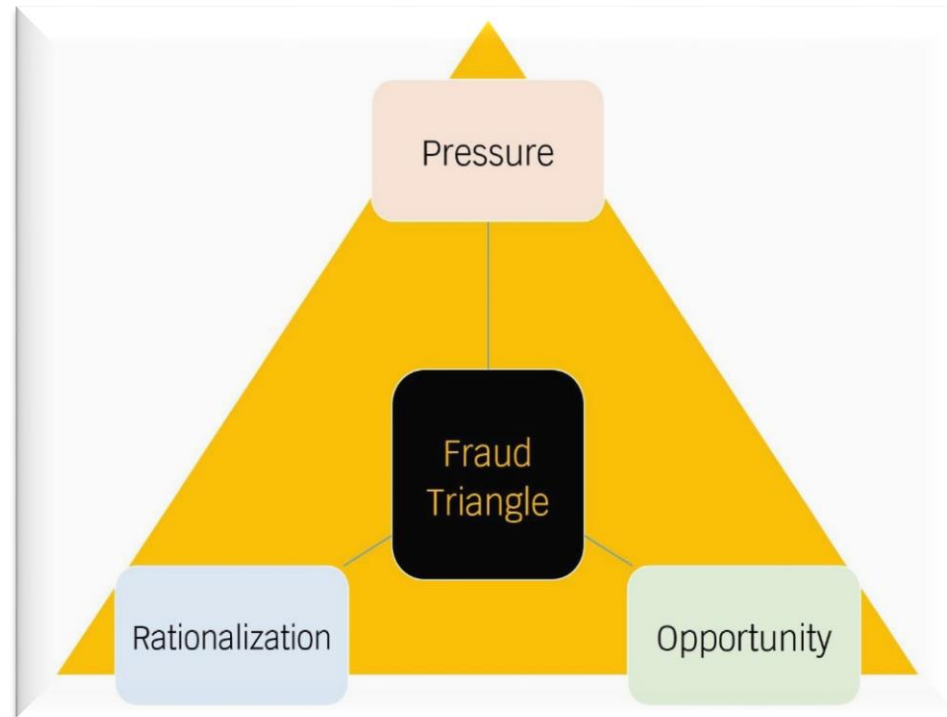
เสริมสร้างภาพลักษณ์

สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle)

ความหมายที่เกี่ยวข้อง

ความเสี่ยง

เหตุการณ์ + โอกาส (ที่มีโอกาส/คาดว่าจะเกิด)

โอกาส + ผลดี หรือ ผลลบ

ความเบี่ยงเบนจากค่ามาตรฐานกลาง

โอกาสที่เกิดผลดี + STRATEGY

โอกาสที่เกิดความเสียหาย + Risk of loss Control

ความเสี่ยง ปัญหา

ปัญหา

ไม่มี ไม่เคย (ระเบียบ กฎหมาย เป็นอุปสรรค
ไม่ทันสมัย หรือไม่มีกฎหมายรองรับ/
ระบบ IT ไม่ทันสมัย/เจ้าหน้าที่ขาดความรู้
ความเข้าใจ) อัตรากำลัง งบประมาณไม่เพียงพอ
ในปัจจุบัน NOW ปัญหาอนาคต = ความเสี่ยง

วิกฤติ

สิ่งที่คาดไม่ถึง UNPLAN เกิดแล้วต้องแก้ไข ฟื้นฟู

ความเสี่ยง

เหตุการณ์ - ที่มีโอกาสเกิด

ต้องทำการ Control + = โอกาสในการ
พัฒนากลยุทธ์

การคอร์รัปชัน

หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่บุคคลมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ของส่วนรวม ให้แก่ตัวเองหรือพวกพ้องโดยอาศัยตำแหน่ง กฎหมาย อำนาจเป็นเครื่องมือ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดจะผิดกฎหมายหรือไม่ผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดจะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือมิได้รับสิ่งตอบแทนแต่ถ้าหากการกระทำความผิดเป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง มีการใช้ดุลยพินิจในการวินิจฉัยโดยมีเจตนาที่จะเลือกปฏิบัติหรือเป็นแบบสองมาตรฐาน เป็นการกระทำที่ขัดกับหลักคุณธรรม ขัดจริยธรรม ขัดกับผลประโยชน์ของส่วนรวม หรือขัดกับหลักการแห่งการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็นการคอร์รัปชันทั้งสิ้น

Good Governance

คือ เครื่องมือหรือระบบการจัดการชนิดหนึ่งที่มีหลักการในการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงให้องค์กรเติบโตอย่างยั่งยืน ช่วยควบคุมการบริหารจัดการให้โปร่งใส พร้อมทั้งก่อให้เกิดวินัยในกระบวนการตัดสินใจที่จะกระตุ้นให้ดำเนินงานให้ได้ตามเป้าประสงค์ขององค์กร และส่งเสริมให้คนในองค์กรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ ด้วยการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอย่างดี

World Bank

กรอบแนวคิด

เริ่ม : “ ถือเป็นพันธกิจสำคัญในการต่อสู้กับความยากจน มุ่งเน้นความซื่อสัตย์สุจริตของการบริหารองค์กรในประเทศ ลดการคอร์รัปชันในเงินทุนสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของธนาคารโลก และช่วยยกระดับธรรมาภิบาลให้ประเทศและควบคุมคอร์รัปชัน ”

The Worldwide Governance Indicators (WGI) 2008

1. การมีสิทธิมีเสียงของประชาชน และความรับผิดชอบผู้บริหาร
2. ความมั่นคงและปราศจากความรุนแรงทางการเมือง
3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐบาล
4. คุณภาพในการกำกับดูแล
5. หลักนิติธรรม
6. การควบคุมคอร์รัปชัน

ความแตกต่างในแนวคิด

ตะวันออก

- วัฒนธรรมสำคัญของเอเชียที่ให้ความสำคัญกับ “คน มากกว่า ระบบ” พุ่มเทกับการสรรหาคนดี ๆ มาเป็นผู้บริหาร เพราะเชื่อว่าถ้าได้คนดีมาบริหารแล้วทุกอย่างก็จะดีตามมา ไม่ว่าระบบจะดีอย่างไรก็ตาม หากได้คนไม่ดีมาบริหารก็ย่อมจะหาช่องทำเรื่องไม่ดีได้เสมอ

ตะวันตก

- กลุ่มประเทศตะวันตก มีพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนมีโอกาสเห็นแก่ตัว มีโอกาสจะทำสิ่งไม่ดีด้วยสิ่งล่อใจต่าง ๆ ดังนั้นในการป้องกัน ก็คือ การนำสปอตไลท์มาฉายให้เห็นการทำงานของผู้บริหารอย่างชัดเจน จึงกำหนดต้อง “โปร่งใสและตรวจสอบได้” ด้วยการเปิดเผยข้อมูล ทำให้เป็นการยากที่ผู้บริหารจะกล้าตัดสินใจทำในสิ่งที่ไม่ดี เพราะธรรมชาติคนโดยทั่วไปจะระมัดระวังตัวมากเป็นพิเศษเมื่อตระหนักว่ากำลังถูกจับตามอง” ซึ่งก็สอดคล้องกับพื้นฐานความเชื่อในทางตะวันตกที่ว่า “เป็นการยากที่จะทำเรื่องเห็นแก่ตัวต่อหน้าสาธารณชน”

จริยธรรม (Ethics)

คือ คุณสมบัติที่ประพฤติได้จะเกิดความงดงามหรือความสง่างามในสายตาผู้อื่น เป็นความงดงามทางจิตใจ วาจา และพฤติกรรม นำไปสู่ความร่วมมือ การช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้อื่นได้โดยง่าย และด้วยความเต็มใจ ซึ่งสังคมยอมรับ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จรรยาบรรณ (Code of Conduct)

คือ กรอบหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ดั่งามของการประกอบอาชีพ หรือรูปแบบในการดำรงตนของคนในกลุ่ม สังคม หมู่คณะหรือองค์กรที่แสดงออก ในแนวทางที่ถูกต้องที่สังคมยอมรับ หรือ การดำรงตนที่จะส่งผลต่อชื่อเสียง เกียรติยศ และความมีคุณธรรมของแต่ละบุคคลของสังคมนั้นๆ ที่สามารถจะมองเห็นเป็นรูปธรรมได้โดยกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถอ้างอิงเป็นมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กร

Conflict of Interest

คือ เครื่องมือหรือระบบการจัดการชนิดหนึ่งที่มีหลักการในการเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง ให้องค์กรเติบโตอย่างยั่งยืน ช่วยควบคุม การบริหารจัดการ ให้โปร่งใส พร้อมทั้งก่อให้เกิดวินัยในกระบวนการตัดสินใจที่จะกระตุ้น ให้ดำเนินงานให้ได้ตามเป้าประสงค์ขององค์กรและส่งเสริมให้คนในองค์กร ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบด้วยการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอย่างดี

ความเลื่อมใส 3 ด้าน

1. การอนุมัติ อนุญาต

2. การใช้ตำแหน่งหน้าที่

3. การใช้จ่ายงบประมาณ การบริหาร
จัดการทรัพยากรภาครัฐ

พรบ.การอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ ฯ

1 1
ลดช่องว่างไม่ให้มีการใช้ดุลยพินิจ/
มีให้น้อยที่สุดใช้ระบบ Check list

2 2
มีกรอบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน
กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
เอกสาร ระยะเวลาเสร็จ ค่าใช้จ่าย

3 3
มีการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน
เดียวกัน

ข้อดี

ข้อเสีย

1 1
อาจมีการทุจริตโดยเรียกรับเงินใต้โต๊ะ
ได้ หากผู้รับบริการยังคงต้องการ
ความสะดวกรวดเร็ว กว่าที่คู่มือ
สำหรับประชาชนกำหนดไว้

2 2
ไม่ทำตามกรอบการปฏิบัติงาน
ที่กำหนดไว้

3 3
คู่มือสำหรับประชาชนใน
กระบวนการเดียวกันแต่มีขั้นตอน
ระยะเวลาที่แตกต่างกันและ
ประชาชนเข้าถึงได้ยาก

รูปแบบ ของสินบน

- เงินสด เงินทอง สินน้ำใจ
- ของขวัญ/การเลี้ยงรับรอง
- ค่าอำนวยความสะดวก เงินบริจาค/การกุศล
- การใช้ตัวแทน /คนกลาง/การให้สปอนเซอร์
- รูปแบบอื่นๆ

- **ทำไมจึงจ่ายสินบน ?**
- ถ้าไม่จ่ายอาจถูกเตะถ่วง กลัวซ้ำ
- รักษาสัมพันธภาพ
- วัฒนธรรมที่ใคร ๆ ก็รู้ว่าต้องจ่าย
- จ่ายง่ายกว่า ถูกใจแก้ไขหรือเพิ่มเติมเอกสารแบบ

Gifts VS Bribe

ต้องอธิบายให้ได้

- ใครให้ ถ้าไม่ใช่เรามีตำแหน่งหน้าที่นี้เค้าจะให้เราหรือไม่
- ให้อะไร ของขวัญ สินน้ำใจ หรือการเลี้ยงรับรอง หุรหฺรหรือแพงเกินไปหรือไม่
- ให้เมื่อไหร่ ช่วงเวลาหรือความบ่อยครั้งในการให้หรือเลี้ยงรับรอง เช่น ช่วงใกล้การขออนุมัติ อนุญาต ต่อใบอนุญาต ประมูลโครงการของรัฐ
- ทำไมต้องรับ รับแล้วจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดุลยพินิจ หรือเอื้อประโยชน์ภายหลังหรือไม่

กระบวนการ/โครงการที่ควรทำการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต เป็นลำดับแรก

-
- ที่เคยมีประวัติการทุจริต บางเรื่องอาจไม่มีการร้อง เพราะสมยอมกัน
 - ที่ขาดหลักเกณฑ์ ที่เป็นบรรทัดฐาน สามารถยกเว้นได้เป็นรายกรณี
 - มีการยกเว้นระเบียบฯ ให้สามารถดำเนินการได้ กรณีมีเหตุผล ความจำเป็น แรงกดดัน จุกจิก ไม่มีมาตรฐานราคากลางของกรมบัญชีกลาง
 - ที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งรีบ ภาวะฉุกเฉิน
 - ที่หากเกิดจะอยู่ในความสนใจของโลกโซเชียล มีเดียทันที
 - ที่ไม่มี Work Flow ที่กำกับชัดเจน

- ที่ต้องมีระยะเวลาในการพิจารณานาน มีขั้นตอนสลับซับซ้อน แต่ผู้ขอรับบริการมีความต้องการที่รวดเร็ว
- ที่ผู้ขอรับบริการเชื่อว่าเป็นประเพณีที่ต้องจ่าย ค่าอำนวยความสะดวก สินน้ำใจ
- ที่ทำในพื้นที่ หรือ จุดตำแหน่งไม่มีใครรู้เห็น หรือรู้น้อย
- ที่ต้องใช้ดุลยพินิจ เช่น ในการตีความ ใช้เอกสารหลักฐานประกอบน้อย การสุ่มตรวจ/ จับ
- ยังไม่มีมาตรการป้องกันความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ
- ที่ต้องใช้ ความรู้วิชาชีพเฉพาะเฉพาะด้าน ยากต่อคนนอกจะเข้าใจ

แนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
จะนำเสนอแนวทางในการประเมิน
ความเสี่ยงการทุจริต 2 แบบด้วยกัน
ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถเลือกใช้วิธีใด
ก็ได้หรือหน่วยงานสามารถใช้วิธีการ
ประเมินความเสี่ยงการทุจริต
นอกเหนือจากนี้ก็ได้เช่นกัน

01

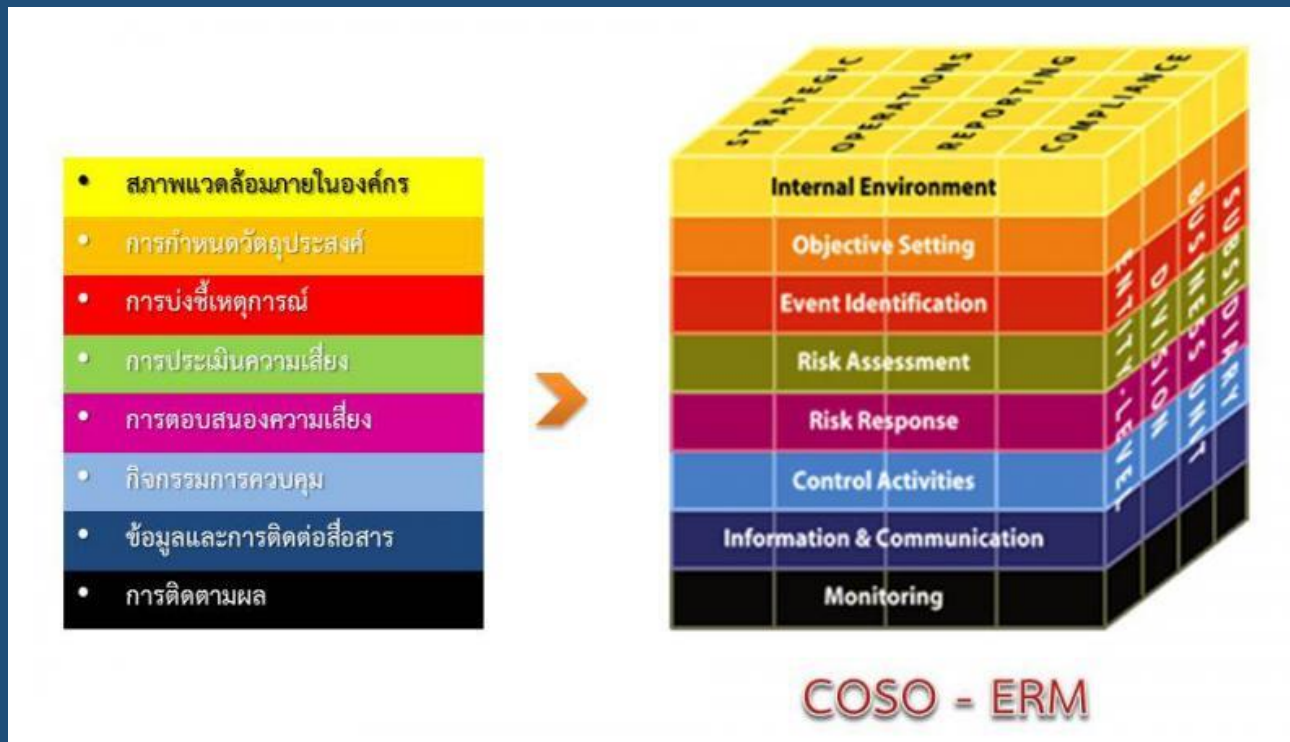
กำหนดเกณฑ์
โดยผู้ประเมิน

02

ใช้เกณฑ์สำเร็จรูป

Enterprise Risk Management — Integrated Framework

Enterprise Risk Management — Integrated Framework

- COSO 2017 Enterprise Risk Management-Integrating with Strategy and Performance”
- ชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงการทำงานของกลไกการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับกลยุทธ์และการดำเนินงานขององค์กร

เกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

01

ผลกระทบ (Impact)

การวัดความรุนแรงของความเสียหาย
ที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น สามารถ
แบ่งเป็นผลกระทบด้านการเงิน หรือ
ไม่ใช่ด้านการเงิน

โอกาสเกิด (Likelihood)

พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิด
เหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง
อาจอยู่ในรูปของความถี่ หรือความ
น่าจะเป็น ที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ก็ได้

ตัวอย่าง เกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

01

โอกาสเกิด (Likelihood)	
5	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 20 ครั้งต่อปี
4	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 20 ครั้งต่อปี
3	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 10 ครั้งต่อปี
2	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี
1	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต 1 ครั้งต่อปี

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
5	ภาพลักษณ์หน่วยงานติดลบในเรื่องของความโปร่งใสหน่วยตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบ กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
4	ร้องเรียนต่อสื่อมวลชน สื่อลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมเริ่มให้ความสนใจ
3	สื่อสังคมออนไลน์ เผยแพร่ข่าวหรือข้อมูลกรณีการทุจริตของหน่วยงาน
2	ปรากฏข่าวสื่อที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน
1	แทบไม่มี

ตัวอย่าง เกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

01

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการหรือโครงการ.....

01

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ โครงการ	ประเด็นความเสี่ยง	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบันของหน่วยงาน

01

ขั้นตอน

ประเด็นความเสี่ยง
การทุจริต

ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง
การทุจริตในปัจจุบัน

การควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่
หรือผู้เสนอโครงการมีในปัจจุบัน
เป็นไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ใน
ลดความเสี่ยงการทุจริตได้
แม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมี
เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
ได้เนื่องจากมีความหลากหลายและไม่มีประสิทธิผล
เหตุผลผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการ.....

01

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต		มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	

ขั้นตอนที่ 3 การหาค่าความเสี่ยงรวม

02

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน /โอกาส/ความเสี่ยงรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง			ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ			ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
		3	2	1	3	2	1	

ตารางที่ 3 นำข้อมูลขั้นตอนการดำเนินโครงการ และประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงในช่องสี่เหลี่ยม ส้ม และสีแดง จากตารางที่ 2 มาหาค่าความเสี่ยงรวม (ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ ที่มีค่าคะแนน 1-3) หมายถึงในขั้นตอนการดำเนินโครงการนั้นๆ มีความจำเป็นต้องเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตอยู่ระดับ 1 หรือ 2 หรือ 3 และถ้าหากเกิดการทุจริตในขั้นตอนการดำเนินโครงการดังกล่าว นั้น จะส่งผลกระทบในระดับความรุนแรงที่ค่าคะแนน 1 หรือ 2 หรือ 3 โดยมีแนวทางการให้ค่าคะแนนดังนี้ คงต้องใช้ดุลยพินิจประกอบการประเมินระดับความจำเป็นของ การเฝ้าระวัง ประเมินจากขั้นตอนของการดำเนินงานว่าขั้นตอนนั้นๆ หากมีความเสี่ยงสูง ค่าคะแนนควรเป็น 3 หรือ 2 และระดับความรุนแรงของผลกระทบ ถ้าผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกหรืองบประมาณ หรือภาพลักษณ์องค์กร หรือ อาจถึงขั้นการถูกตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก เป็นต้น ค่าคะแนนควรเป็น 3 หรือ 2

ขั้นตอนที่ 4

การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบันของหน่วยงาน

02

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการ
ประเมินการควบคุม
ความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน		
		ดี	พอใช้	อ่อน

4

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนนประสิทธิภาพการ ควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ในปัจจุบัน	ระดับ	คำอธิบาย : ประสิทธิภาพมาตรการการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่ หน่วยงานหรือผู้เสนอโครงการมีในปัจจุบัน
ดี	๓	ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	๕ หรือ ๖	พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญแต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙	อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิภาพ การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

02

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต

5

ตารางที่ 5 ให้นำขั้นตอนการดำเนินโครงการ และประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่มีค่าความเสี่ยงจากตารางที่ 4 ที่อยู่ในช่อง สีเหลือง และสีแดง มาหามาตรการ หรือวิธีการ ควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อป้องกัน และลดโอกาสการทุจริตก่อนความเสียหายจะเกิดขึ้น

ตัวอย่าง

กรณีที่ผู้ประเมินยังเข้าใจตลาดเคลื่อน
ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กระบวนการ	เหตุการณ์ความเสี่ยง	มาตรการ/ กิจกรรม/ แนวทาง
การเงินและบัญชี	บุคลากรในสังกัดทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายการเบิกจ่ายเงินที่เกี่ยวข้อง	ศึกษาระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระเบียบในการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้ 1. คู่มือการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการชั่วคราวในประเทศ 2. คู่มือการตรวจสอบเอกสารประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม 3. คู่มือการเบิกค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ 4. คู่มือการเบิกค่ารักษาพยาบาล 5. คู่มือการเบิกค่าทางด่วนพิเศษ 6. คู่มือการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ 7. คู่มือการเบิกจ่ายค่าตอบแทนบุคคลหรือคณะกรรมการ 8. คู่มือการเบิกจ่ายค่าเบี้ยประชุมกรรมการ 9. คู่มือการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับภูมิลำเนา
การบริหารจัดการ การใช้ดุลยพินิจ ใน การจัดซื้อจัดจ้างโดย วิธีพิเศษ	บุคลากรในสังกัดทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายการเบิกจ่ายเงินที่เกี่ยวข้อง	1. สร้างการรับรู้ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างให้แก่บุคลากร มีการเผยแพร่กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ทั่วถึงทั้งองค์กร โดยกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ • พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 • ระเบียบ/กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ 2. มีกระบวนการตรวจสอบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยส่วนงานจัดซื้อและพัสดุ 3. มีช่องทางร้องเรียนและกำหนดผู้รับผิดชอบการรับเรื่องร้องเรียน รวมถึงมีแนวทางจัดการข้อร้องเรียนอย่างเป็นระบบในเว็บไซต์

กระบวนการ	เหตุการณ์ความเสี่ยง	มาตรการ/ กิจกรรม/ แนวทาง
การขอมีหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ	การใช้ความสนิทสนม ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ในการตรวจเอกสารให้ตรวจผ่านโดยที่เอกสารไม่ครบตามที่กำหนด หรือเอกสารที่นำมายื่นเป็นเอกสารปลอม	1. มีการปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานการดำเนินการรับรองความรู้ความสามารถ ให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้เจ้าหน้าที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง 2. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และชี้แจงคู่มือการปฏิบัติงานการดำเนินการรับรองความรู้ความสามารถ ให้กับข้าราชการ เจ้าหน้าที่
การดำเนินการอนุญาต.....	เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด หรือได้รับผลประโยชน์จากสถานประกอบการอาจมีผลต่อการใช้อดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ประเมิน เช่น กรณีเอกสารแสดงรายละเอียดไม่ครบ ไม่ถูกต้อง เจ้าหน้าที่อาจช่วยแก้ไข หรือจัดทำเอกสารเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ๑.๒) หัวหน้างานมีความ สัมพันธ์ใกล้ชิด หรือได้รับผลประโยชน์จากสถาน	เสริมสร้างจริยธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรมความโปร่งใสในการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ	1. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่ได้ตรวจสอบพัสดุจริง หรือตรวจรับไม่ครบถ้วนตามรายการ/รายละเอียดของ TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้างหรือประวิงเวลาเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ 2. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุน่าความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง และงานพัสดุนั้น ๆ	1) ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อย่างเคร่งครัด 2) แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่มีความรู้ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างและงานพัสดุที่ตรวจรับ 3) กำกับให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจความถูกต้องและครบถ้วนตามข้อตกลง

กระบวนการ	เหตุการณ์ความเสี่ยง	มาตรการ/ กิจกรรม/ แนวทาง
การจัดซื้อ จัดจ้าง	1. ความเสี่ยงเรื่องต้นทุนการดำเนินงานสูงขึ้นจากความผันผวนของราคาหรือการขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากผู้รับจ้างจะต้องเสนอราคาล่วงหน้าก่อนเริ่มดำเนินงาน 2. การเบิกจ่ายงบประมาณที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบ 3. การตรวจการจ้าง การกำกับ ติดตาม ตรวจรับงานไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทำให้งานขาดคุณภาพ	1. ในการดำเนินการก่อสร้างผู้รับจ้างควรมีการวางแผน การจัดหาวัสดุ อีกทั้งควรทำข้อตกลงกับผู้ว่าจ้างเพื่อกำหนดวันส่งงานของแต่ละเดือนให้ชัดเจน รวมถึงช่วงเวลาแต่ละขั้นตอน เพื่อนำมาวางแผนการใช้จ่ายเงินตามสัญญาให้สอดคล้องกับการเบิกเงิน และผู้ว่าจ้างควรมีกำหนดแบบมาตรฐานไว้ใช้ในหน่วยงาน และให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง 2. ควบคุม กำกับ ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายการเงินและการคลัง อย่างเคร่งครัด 3. กรรมการตรวจงานจ้างต้องเป็นผู้มีความรู้ และต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามแนวปฏิบัติในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

 WARNING

ตัวอย่าง

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง

บริษัทที่จะได้เป็นคู่สัญญาทราบข้อมูล TOR ก่อนเป็นผู้ร่าง TOR ให้ จนท. ส่งร่าง TOR ให้ก่อนคนรู้ก่อนเท่านั้น จึงจะเตรียมข้อเสนอทานการยื่น

การจ้างที่ปรึกษาโครงการ ไม่ใช่ผู้ทำโครงการที่แท้จริง (นอมินี) เชิญชวนเฉพาะพรรคพวก ตนเอง

รับประโยชน์จากผู้มาติดต่อเสนอราคา หรือการสร้างตัวแทนซื้อขาย จำหน่ายวัสดุ

กำหนดรายละเอียด TOR หรือคุณลักษณะใกล้เคียงยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถทำงาน ได้น้อยราย เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการ รายใดรายหนึ่ง

วางแผนและจัดทำโครงการเพื่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับพรรคพวก

การจัดซื้ออุปกรณ์ที่ไม่มีราคากลาง หรือเพิ่มสเปค หรือใช้เรียกชื่ออุปกรณ์ให้แตกต่างกัน

แบ่งซื้อแบ่งจ้าง

คู่แข่งปลอม

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการตรวจรับ

1. ไม่ตรง
ตามรูปแบบ
รายการ

2. ไม่ใช่
วิชาชีพ
(อ้างไม่ได้)

3. ปริมาณ
ของจำนวน
มาก
ไม่สามารถ
ตรวจนับได้
อ้างไม่ได้

4. ไม่มีของ
ครบ ปริมาณ
คุณภาพ

5. งานยังไม่เสร็จ
สมบูรณ์แต่รับ
ไว้ก่อน

6. เชื่อตาม
เอกสาร
การจัดส่งของ
ผู้รับจ้าง

7. ไม่ได้กำกับ
ระหว่าง
ดำเนินการ ไม่
สามารถ
ตรวจสอบได้

8. ไม่มีความรู้
หน้าที่ใน
การเป็น
กรรมการ
ตรวจรับ
อ้างไม่ได้

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตของผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการเงิน บัญชี

1. ไม่มีการตรวจนับ
เงินสดคงเหลือ
ประจำวัน

2. ไม่มีการประทับตรา
"จ่ายเงินแล้ว" ใน
เอกสารเบิกจ่ายถอนเงิน

3. ละเลยการปฏิบัติ
หน้าที่ เช่น ไม่ลง
ลายมือชื่อกำกับหลัง
ใบเสร็จรับเงิน

4. ปลอมลายมือชื่อ
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
หรือผู้บังคับบัญชา
เพื่อถอนเงิน

5. ปลอมแปลงบิลเงินสด
จากร้านค้า หรือมีการ
แก้ไขใบเสร็จรับเงิน

6. บันทึกบัญชีรับเงิน
ไม่ตรงกับใบเสร็จรับเงิน

7. นำเอกสารมาจ่ายซ้ำ
โดยแบ่งผลประโยชน์กับ
ผู้รับเงิน

8. เจ้าหน้าที่รับจ่ายเงิน
และลงบันทึกบัญชีเป็น
คนเดียวกัน

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง

ต้นน้ำ

- ผู้ประกอบอำนาจความสะดวก
การส่งรถมารับ/ตัวเครื่องบิน
- เลี้ยงรับรอง + Pocket money
(สินน้ำใจ สินบน)/
- ค่าอำนวยความสะดวก /
ของขวัญ /เลี้ยงรับรอง

กลางน้ำ

- การตรวจแบบเอื้อ
ประโยชน์/ตรวจแบบเป็นพิธี
- สุ่มตรวจเฉพาะที่ถูก
- ผิดมองไม่เห็น ฯลฯ

ปลายน้ำ

เขียนรายงานไม่ตรง
กับข้อเท็จจริง

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการเบิกค่าเช่าบ้าน

ป.ป.ช. ลงมติชี้มูลความผิดวินัย-อาญา '9
ขรก.-จนท.' 2 อบต.ดัง ทุจริตเบิกจ่ายเงินค่า
เช่าบ้าน หลักแสน ระบุกระทำการขัดกฎหมาย
ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง ถึงขั้นไล่ออก

บัญชีหักค่าเช่าบ้านข้าราชการ

ตำแหน่งระดับ 1	
ขั้นเงินเดือน	ค่าเช่าบ้านไม่เกินเดือนละบาท
ขั้นที่ 1-4.5	800
ขั้นที่ 5-10.5	1,000
ขั้นที่ 11 ขึ้นไป	1,250

ตำแหน่งระดับ 2	
ขั้นเงินเดือน	ค่าเช่าบ้านไม่เกินเดือนละบาท
ขั้นที่ 1-5.5	800
ขั้นที่ 6-10.5	1,000
ขั้นที่ 11 ขึ้นไป	1,250

ปลัดหรือผู้อนุมัติเบิก
โทษหนักหลายเท่า

ตำแหน่งระดับ 3	
ขั้นเงินเดือน	ค่าเช่าบ้านไม่เกินเดือนละบาท
ขั้นที่ 1-5.5	1,250
ขั้นที่ 6-10.5	1,600
ขั้นที่ 11 ขึ้นไป	1,850

ตำแหน่งระดับ 4	
ขั้นเงินเดือน	ค่าเช่าบ้านไม่เกินเดือนละบาท
ขั้นที่ 1-5.5	1,250
ขั้นที่ 6-10.5	1,600
ขั้นที่ 11 ขึ้นไป	1,850

ทำนิติกรรมอำพราง

กรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับรอง
การตรวจสอบไม่เหมาะสมไม่ตรงกับ
ข้อเท็จจริงตามสภาพบ้านและค่าเช่า

เบิกค่าเช่าตามสิทธิที่เกิดขึ้น แต่ไม่เหมาะสมกับ
ราคาเช่าสภาพบ้านหรือสภาพพื้นที่ใกล้เคียง

เช่าแล้วไม่อยู่จริง โดยซื้อใบเสร็จแล้วให้ค่า
ใบเสร็จ และเสียภาษีให้เจ้าของบ้านหรือให้
คนอื่นเช่าต่อ

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริต เงินสินบนและรางวัลนำจับ

สายสืบปลอม เพิ่มรางวัลนำจับ

การสร้างสายสืบปลอมจะทำให้รัฐได้รับส่วนแบ่ง
ค่าปรับน้อยกว่าที่ควร จากที่ควรจะได้ร้อยละ 70
เหลือเพียงร้อยละ 45 ของค่าปรับ
เพราะร้อยละ 25 สูญไปในกระบวนการทุจริต

******ในกรณีหลัง สร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ทุจริต
โดยการสร้างสายสืบปลอม ซึ่งอาจทำให้เจ้าหน้าที่
ได้รับผลประโยชน์สูงสุดถึง $25\% + 30\% = 55\%$
(เนื่องจากเบาะแสมีเพียงลายพิมพ์นิ้วมือเท่านั้น
ส่วนรายชื่อผู้แจ้งเบาะแสะจะถูกเก็บเป็นความลับ)

Your Text Here

- Youกฎหมายบางหน่วยงานกำหนดให้มีการจ่ายเงินสินบนและรางวัลนำจับ
กรณีที่มีการจับกุมการหนึ่ศุลกากรหรือสำแดงเท็จ มี 2 กรณี คือ
 - ถ้าไม่มีผู้แจ้งเบาะแสะ เจ้าหน้าที่ได้รับรางวัลนำจับ 30% ของค่าปรับ
 - ถ้ามีผู้แจ้งเบาะแสะ เจ้าหน้าที่ได้รับรางวัลนำจับ 25% ของค่าปรับ
และผู้แจ้งเบาะแสะจะได้รับเงินสินบน 30% ของค่าปรับ

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริต เรียกรับแป๊ะเจี๊ยะเข้าเรียน

เงินแป๊ะเจี๊ยะ: ปัญหาการศึกษาไทย

- การจ่ายแป๊ะเจี๊ยะของผู้ปกครองเพื่อให้ลูกหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง ก่อให้เกิด **วัฒนธรรมการเรียกรับเงินใต้โต๊ะ**
- โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การศึกษาต่อชั้น ม.4 ไว้สูง ทำให้มีนักเรียนม.3 จำนวนมากไม่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าว โรงเรียนจึงมี **เก้าอี้เหลิ้อ** สำหรับการรับนักเรียนด้วยวิธีพิเศษ ซึ่ง **เปิดช่องให้มีการเรียกรับแป๊ะเจี๊ยะ**

A

โรงเรียนกำหนดเกณฑ์การศึกษาต่อชั้นม.4 ไว้สูง ทำให้มีนักเรียนม.3 ที่ต้องการเรียนต่อไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก

B

ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องสัดส่วนการรับนักเรียน ทำให้โรงเรียนมี **“เก้าอี้”** เหลือ สำหรับการเรียกรับ **“แป๊ะเจี๊ยะ”**

C

ให้ผู้ปกครองเสนอเงินบริจาค เพื่อแลกกับสิทธิ์ในการเข้าเรียน โดยมีการแนะนำเงินบริจาคขั้นต่ำ

D

ไม่ออกใบเสร็จรับเงิน เพื่อนำเงินบริจาคเข้ากระเป๋าของผู้ที่อยู่ในกระบวนการทุจริต

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริต

การขออนุญาตในการปลูกสร้างอาคาร

- กรณีการก่อสร้างที่ไม่ถูกต้องตามแบบที่ได้ขออนุญาตไว้ โดยเจ้าหน้าที่อาจมีการปล่อยปละละเลยหรือไม่ได้มีการเข้าตรวจสอบความถูกต้องของการก่อสร้างว่าเจ้าของสิ่งปลูกสร้างหรือเจ้าของโครงการได้มีการปฏิบัติงานตามแบบของอาคารที่ได้ยื่นขออนุญาตไว้ ซึ่งอาจเป็นช่องทางหรือการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ สามารถกระทำการทุจริตโดยการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติได้
- เจ้าหน้าที่มีการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาการอนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเว้นระยะห่างระหว่างที่ดินไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
- การต่อเติม หรือดัดแปลงอาคารเก่าที่มีการก่อสร้างก่อน พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 บังคับใช้ เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถเรียกรับผลประโยชน์จากการต่อเติมอาคาร โดยอ้างว่ามีการต่อเติมก่อนที่กฎหมายบังคับใช้ ทำให้เจ้าของอาคารสามารถเพิ่มพื้นที่อาคารเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดได้
- จนท.เสนอให้ใช้ผู้รับเหมาที่เป็น พรรคพวก เครือข่ายของตนเอง ซึ่งมีราคาสูงกว่าความเป็นจริง โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้รับเหมา

- เรียกรับสินบน ค่าอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร / คอนโด บ้านจัดสรร / โรงงาน อื่นๆ
- ผลประโยชน์ทับซ้อน รับจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจเอง (ถึงแม้ราชการจะให้มีแบบมาตรฐาน อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนก็ตาม แต่การขออนุญาตต้องมี ผังประกอบ จึงต้องว่าจ้าง ผู้ตรวจ หรือผู้อนุมัติ อนุญาต จะได้ผ่านง่าย)
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ สมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการใช้อาคารที่ไม่ตรงกับใบรับรองใบอนุญาตหรือที่ยื่นแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- การเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้งผู้ยื่น เพื่อเรียกรับผลประโยชน์หรือดิ่งเรื่องเพื่อให้ผู้ขอรับบริการติดต่อทวงถาม อาจมีการเสียประโยชน์

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริต ในการใช้ตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

ทำผิด ให้เป็นถูก
ทำถูก ให้เป็นผิด
บิดเบือน เจรจาเรียกรับ ครั้งแรก / รายเดือน

แยกของที่ผิดในกล่อง 1-4
ไปใส่ในกล่องที่ 5 เหลือผิดกล่องเดียว

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตการปลอมรายชื่อ (ชื่อผี)

➤ นำรายชื่อผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ หรือ รับจ้างจริง มาใส่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการรับงาน เช่น

1. รายชื่อผู้เข้ารับการอบรม
2. รายชื่อผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ
3. รายชื่อนักเรียนเพื่อขอรับเงินอุดหนุน รายชื่อจ้างทำงาน
รายชื่อพนักงานขับรถ ฯลฯ

ตรวจเอกสาร หลักฐาน ครบถ้วน

ตรวจรับตามระเบียบถูกต้อง

แต่รายชื่อปลอม

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตงานก่อสร้าง

- การดำเนินทุกโครงการต้องมีการกำหนดมาตรฐานก่อสร้างถนน (สเปก) ไว้อย่างละเอียดว่าต้องใช้หิน ทราย ปริมาณเท่าใด หรือถนนบดอัดเท่าไร และเมื่อถึงขั้นตอนการตรวจสอบก็ต้องเจาะดู ว่าความหนาแน่นของถนนได้มาตรฐานหรือไม่แต่ผู้เกี่ยวข้องไม่ได้เข้าไปตรวจสอบจริง ปล่อยให้บริษัทผู้รับเหมาดำเนินการเอง
- ถนนคอนกรีตมาตรฐานกำหนดความหนาต้องไม่น้อยกว่า 17 ซม. แต่เมื่อเทปูนจริงอาจเหลือเพียง 13-15 ซม. ตรงนี้ถ้าลดปริมาณความหนาของถนนไป 3-4 ซม. หรือลดขนาดเหล็ก ปริมาณทรายไปนิดหน่อยก็เป็นเงินมหาศาล”

- ดินหาย ปริมาณดินที่ขุด นำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว
 - ความกว้าง ความลึก ความลาดชันของขอบสระไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญา
 - การใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ เก็บน้ำได้หรือไม่
 - มีการดูทรายมากกว่าตามที่ระบุไว้ในสัญญา
 - ไม่มีของ หรือมีแต่ไม่ครบ ขุดไม่ครบจำนวน หรือไม่มีการดำเนินการใดๆ แต่นำหลักฐานของอีกแห่งหนึ่งมาประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณ
 - เลือกพื้นที่ผิดเป้าหมาย ไม่ใช่พื้นที่ราบต่ำ ขาดประสิทธิภาพเก็บกักน้ำ
- การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย พบว่า การคัดเลือกพื้นที่ก่อสร้างไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการ กล่าวคือ ไม่ใช่เป็นพื้นที่ราบต่ำ ขาดประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ พื้นที่เป็นดินทราย พื้นที่เกลือ ขึ้นเป็นดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่ คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ทางการเกษตร หรือขนาดพื้นที่ขุดสระน้ำมีไม่เพียงพอตามเงื่อนไขของโครงการ
- รับเงินทอนไปแล้ว สร้างไม่ได้ เพราะส่งมอบพื้นที่ไม่ได้ มีการขยายสัญญา เปลี่ยนพื้นที่

รูปแบบความเสี่ยงการทุจริตของรัฐวิสาหกิจ

ตัวอย่าง

วิธีพิเศษ หรือวัสดุ ครุภัณฑ์ มีเจ้าเดียว

- ผูกขาด
- สื่อกสเปค
- เงินทอนในรูปแบบต่างๆ

➤ การลงทุนที่มีความเสี่ยง หรือขาดการศึกษาวิเคราะห์ ความเป็นไปได้ ทุจริตเชิงนโยบายหรือเป็นระบบ /เอื้อประโยชน์ /มีผลประโยชน์ทับซ้อน (บริษัทลูก)

➤ การเบิกจ่าย ค่า OT ค่ารับรอง

➤ ระบบอุปถัมภ์ พวกพ้อง

การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

จำนวนการกล่าวหาทุจริตจัดซื้อจัดจ้างตาม พรบ.จัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ. 2560

จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินงาน ข้อมูล ณ เดือน ตุลาคม 2563 ที่มา : ระบบตรวจรับคำกล่าวหา (PESCA) ประมวลผลโดย : สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ลักษณะการกระทำการทุจริตในขั้นตอน	จำนวนเรื่อง	สัดส่วน
การจัดร่าง TOR	178	10.83
การกำหนดราคากลาง	75	4.56
การประกวดราคา	51	3.1
การยื่นขอข้อเสนอราคา	97	5.9
การพิจารณาผล	196	11.93
การบริหารสัญญา /การตรวจรับ	349	21.24
การแบ่งซื้อแบ่งจ้าง	47	2.86
ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย	184	11.29
การเบิกจ่าย	176	10.71
ไม่สามารถระบุได้	477	29.03

ความเสี่ยง/สัญญาณเตือนว่าต้องมีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด (ข้อมูลจากคู่มือพิชิตความเสี่ยงต่อการทุจริต ของ UNDP)

ระยะก่อนประมูล

- บรรจुरายการที่ไม่จำเป็นไว้ในแผนการจัดซื้อจัดจ้าง
- ใช้วิธีการอื่นนอกเหนือจากการเปิดประกวดราคาโดยไม่มีเหตุผลที่สมควร
- การแก้ไขสัญญาบางอย่างทำให้ได้ประโยชน์จากการแข่งขันหรือจากการที่ควรจัดซื้อสินค้าแยก(เช่นกิจกรรมเพิ่มเติมซึ่งไม่เข้าลักษณะที่ควรเป็นส่วนต่อของสัญญาที่มีอยู่)
- การแยกสัญญา แบ่งรายการจัดซื้อออกเป็นหน่วยย่อยทั้งที่ควรจัดซื้อร่วมกัน
- การเขียนคุณสมบัติเฉพาะเพื่อเอื้อประโยชน์บางบริษัทอย่างใกล้ชิด คุณสมบัติที่คลุมเครือ กำกวม ไม่สมบูรณ์
- การเขียนคุณสมบัติเฉพาะกำหนดให้ใช้สินค้าบางยี่ห้อโดยไม่ได้ระบุว่า “หรือเทียบเท่า”

ระหว่างการประมูล

- เจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างให้ข้อมูลภายในแก่ผู้ประมูลที่ตนสนับสนุน
- ข้อมูลความลับรั่วไหล เช่นข้อมูลประมาณการต้นทุน
- การตัดผู้ประมูลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมออกโดยมิชอบ
- การยื่นซองประมูลเป็นส่วนที่อ่อนไหวซึ่งอาจมีการรับซองประมูลที่ยื่นช้า
- เอาสิ่งของที่อยู่ในซองออกเพื่อทำให้ผู้เข้าประมูลขาดคุณสมบัติ
- การเปิดซองประมูล เกณฑ์การประเมินที่นำมาใช้แตกต่างจากที่อยู่ในเอกสารการประมูล
- จัดทำเกณฑ์ย่อยหรือขั้นตอนการประเมินที่ไม่เหมาะสมหรือโดยพลการที่ขณะที่ประเมิน ซึ่งแตกต่างจากเอกสารการประมูลที่เผยแพร่
- ปฏิเสธซองประมูลโดยอ้างว่าขาดองค์ประกอบเช่น ไม่มีแคตตาล็อก หรือแผ่นพับสำหรับสินค้าที่เสนอ
- คณะกรรมการประเมินสร้างวิธีการประเมินขึ้นมาเองซึ่งแตกต่างจากเอกสารการประมูลที่เผยแพร่

ระยะหลังการประมูล

- มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขสัญญาบางอย่างทำให้มีเวลามากขึ้น
- มีการใช้ผลิตภัณฑ์ทดแทน หรืองานก่อสร้างไม่ได้มาตรฐานไม่ตรงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในสัญญา

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1.	การทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต				
1.1	เรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต โดยเฉพาะการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร/คอนโด บ้านจัดสรร/โรงงาน				
1.2	ผลประโยชน์ทับซ้อน รับจ้างเขียนแบบแปลน และตรวจเอง (ถึงแม้ราชการจะให้มีแบบมาตรฐาน อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนก็ตาม แต่การขออนุญาตต้องมี ผังประกอบ จึงต้องว่าจ้างผู้ตรวจหรือผู้อนุมัติ อนุญาต จะได้ผ่านง่าย)				
1.3	เจ้าหน้าที่ของรัฐสมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริตหน่วยงาน

ท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1.4	เจ้าหน้าที่ของรัฐสมยอม หรือมีส่วนรู้เห็นกับบุคคลหรือนิติบุคคลในการใช้อาคารที่ไม่ตรงกับใบรับรองใบอนุญาตหรือที่ยื่นแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น				
1.5	การประเมินภาษีที่ต่ำกว่าความเป็นจริง				
1.6	เรียกรับสินบนโดยใช้ตัวกลาง เก็บค่าใช้จ่ายรายเดือน (ค่าคุ้มครอง) จากผู้ประกอบการ				
1.6	พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างเหมาของหน่วยงานเป็นตัวแทนการยื่นคำขอจดทะเบียนในการขออนุมัติ อนุญาต โดยเรียกรับผลประโยชน์หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อสิทธิพิเศษ				
1.7	การดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลาที่กำหนดที่ชัดเจนอาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต				
1.8	การเปิดตรวจสอบสินค้าของเจ้าหน้าที่แต่ละคน ใช้ดุลพินิจไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน				
1.9	การใช้ดุลพินิจในการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน				
1.10	การตรวจเอกสารไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้				
1.11	การเก็บเรื่องไว้ไม่แจ้งผู้ประกอบการ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1.12	การพิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นของการอนุมัติ อนุญาต ไม่ดำเนินการตามลำดับคำขอ				
1.13	ในขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบตามปกติจะมีการใช้เวลาในการพิจารณาตรวจสอบ ๑ วัน แต่ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นจะต้องทำการพิจารณาเกิน ๑ วันทำการ เช่น กรณีมีความจำเป็นต้องมีการนัดหมายกับผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อลงพื้นที่ทำการตรวจสอบสถานประกอบการ ก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต มีความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่อาจอาศัยช่องว่างหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อาจเรียกเก็บในขั้นตอนของการพิจารณา				
1.14	การดำเนินการออกคำร้องมีการลัดคิวให้กับลูกค้ากลุ่มธุรกิจ				
1.15	รับสินบนจากลูกค้าเพื่อให้ตรวจผ่านมาตรฐาน				
1.16	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ในกรณีที่ตั้งสถานประกอบการ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ โดยการจัดทำรายงานไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง				
1.17	การสุ่มตรวจสอบสถานที่ตั้งสถานบริการ/สถานประกอบการที่ขออนุญาต อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางรายที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์				
1.18	การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต อาจมีคณะกรรมการบางท่านเอื้อประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนให้กับผู้ขออนุญาตบางราย ที่คุณสมบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1.19	เจ้าหน้าที่ของรัฐทำการการปลอมแปลงเอกสารการเบิกจ่าย เช่น ปลอมลายมือชื่อ แก้วไขแบบสำรวจ แก้วไขใบสำคัญรับเงิน มีการใช้หลักฐานเท็จ ใช้บัตรประชาชนของบุคคลที่เสียชีวิตหรือบัตรประชาชนหมดอายุ เป็นต้น				
1.20	เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการตรวจสอบพิกัดและของก่อนตรวจปล่อยสินค้า				
1.21	การตรวจสอบสถานประกอบการ โรงมหรสพ เกี่ยวกับระบบความปลอดภัย อาจมีการใช้ดุลพินิจที่ไม่เป็นไปตามแบบแปลนที่เคยได้รับอนุญาต				
1.22	เรียกรับ/เสนอผลประโยชน์ กรณีเอกสารไม่ครบหรือต้องการความรวดเร็ว				
1.23	เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้ยื่นคำขอแทนหรือเป็นผู้จัดเตรียมเอกสารสำหรับยื่นคำขอให้ผู้ประกอบการ				
1.24	เจ้าพนักงานที่ดินประเมินราคาที่ดินอันเป็นเท็จเพื่อให้ราคาสูงกว่าความเป็นจริง				
2.	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่				
2.1	การเข้าตรวจ หรือเยี่ยมสถานที่ของผู้ประกอบการ เช่น โรงงาน ร้านค้า ฯลฯ โดยมีเจตนา นำไปสู่การจ่ายเงินพิเศษรายเดือน				
2.2	การเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหา (ฐานความผิด) จากหนักเป็นเบา หรือจากเบาเป็นหนัก				
2.3	การบิดผันข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนคดีอาญา				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
2.4	เจ้าพนักงานเรียกรับเงินกับผู้ประกอบการร้านขายโทรศัพท์เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ โดยเหมาจ่าย เป็นรายเดือน				
2.5	เรียกรับเงินจากผู้ต้องหาเพื่อแลกกับการปล่อยตัว				
2.6	เจ้าหน้าที่ร่วมกันเรียกเก็บเงินรายเดือนจากผู้ประกอบการร้านคาราโอเกะ				
2.7	การบำบัดรสนแท่งว่ามีเรื่องร้องเรียนผู้ประกอบการเพื่อทำการตรวจค้น กรณีผู้ประกอบการร้านค้านั้นๆ ที่ไม่จ่ายเงินพิเศษรายเดือน				
2.8	การใช้ตัวกลางในการรับเงินพิเศษ หรือเก็บเงินรายเดือนกับผู้ประกอบการต่างๆ				
2.9	การใช้ดุลพินิจในการอนุมัติ หรือยกเว้นระเบียบฯ ที่เอื้อประโยชน์มีผลประโยชน์ทับซ้อน				
2.10	การออกระเบียบ กฎหมาย ข้อสั่งการต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์ มีผลประโยชน์ ทับซ้อน				
2.11	การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยต่างๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์				
2.12	การแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการต่างๆ ให้กับพรรคพวก มีระบบเส้นสาย ระบบอุปถัมภ์ เพื่อเอื้อประโยชน์ โดยคัดเลือกบุคคลที่ไม่มีผลงานหรือความสามารถที่ตรง				
2.13	ความไม่โปร่งใสในการบริหารงานบุคคล เช่น การซื้อ ขายตำแหน่ง การประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้ง โยกย้าย การดำเนินการวินัย เป็นต้น				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
2.14	การเรียกรับเงิน ผลประโยชน์ เพื่อรับพนักงานเข้าทำงาน/การเรียกเงินค่าแรกเข้า (แป๊ะเจี๊ยะ) เพื่อแลกกับการเข้าเรียนในโรงเรียน				
2.15	ใช้อำนาจในการแจกจ่าย จัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ หรือจัดทำโครงการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หรือมีการแลกรับผลประโยชน์ในภายหลัง				
2.16	การประเมินราคาไม่ตรงกับสภาพทรัพย์สินที่นำมาจำหน่าย				
2.17	การเปลี่ยนทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาจำหน่าย				
2.18	การยกยอกทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น จับกุม ไม่ระบุในบัญชีของกลาง				
2.19	การลดปริมาณของกลางเพื่อลดโทษ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์				
2.20	การกรรโชก (รีดไถ) เรียกเอาทรัพย์สินจากผู้กระทำความผิด				
2.22	การเข้าตรวจค้น ปกปิด ซ่อนเร้นไม่มีหมายค้น				
2.23	การทำร้ายร่างกายเพื่อให้รับสารภาพ				
2.24	รู้เห็นกับผู้ที่มาทำการประมุขของหลุดจำหน่าย มีการให้ข้อมูลการจำหน่ายของหลุดจำหน่าย ล่วงหน้ากับพรรคพวกของตนเองการแอบอ้างชื่อบุคคลอื่น หรือชื่อลูกค้ายกยอกทรัพย์สินจำหน่ายออกไป				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
2.25	เจ้าหน้าที่ของรัฐ รู้เห็นในการปลอมแปลงและใช้เอกสารปลอม เช่น การปลอมระวางแผนที่ มีการปกปิดและให้ถ้อยคำรับรองอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสภาพที่ดิน				
2.26	ผู้บังคับใช้กฎหมาย นำตัวบทกฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ				
2.27	รับค่าฝากเงินพิเศษค่าฆ่าตัด มิฉะนั้นต้องรอเป็นเดือน				
2.28	ยกยอกทรัพย์สินจำนำ โดยอ้างว่าถ้ายอดจำนำเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ทางสถานธนาณบาลจะต้องจัดหาบุคคลอื่นมาเป็นผู้รับจำนำแทน				
2.29	พนักงานนำทองคำที่ประชาชนจำนำ ออกมาไปจำนำต่อ โดยอ้างว่าเป็นของญาติ/เพื่อน (ผู้จัดการออกตัวจำนำตามสำเนาหลักฐานของผู้เคยมาจำนำกับสถานธนาณบาล) ไม่นำทรัพย์สินไว้ที่ห้องสตอร์จรัม โดยลงรายละเอียดว่า ถูกโกงถอนออกไปแล้ว				
2.30	จัดทำสัญญากู้ยืมเงินโดยลูกค้าไม่ประสงค์ขอสินเชื่อ โดยอ้างว่าเป็นค่าประกันเงินกู้				
2.31	เจ้าหน้าที่เก็บบัตรเอทีเอ็มและรหัส และนำเอารายชื่อบุคคลอื่นมาทำสัญญาจ้างแล้วเบิกค่าจ้างโดยไม่ได้ทำงานจริง				
2.32	จัดทำบัตรประชาชนให้บุคคลโดยมิชอบโดยบุคคลดังกล่าวไม่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนราษฎรเพื่อสวมบัตรว่าบุคคลที่มาขอทำบัตรประชาชนเป็นผู้มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนราษฎร				

ตัวอย่าง

ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
2.33	นายช่างรังวัดทำการปลอมแปลงลายมือชื่อ กำนัน (ปกครองท้องที่) ในเอกสารรับรองการชี้แนวเขต และแก้ไขเนื้อที่ นส. ๕				
2.34	ออกไปรับเงินค่าภาษีให้กับผู้ประกอบการ ออกใบเสร็จให้วันต่อมาขอใบเสร็จคืนอ้างว่าคิดผิด และไม่นำใบเสร็จกลับให้ผู้ประกอบการ แต่ทำการยกยอกเงินค่าภาษีโดยทำการยกเลิกใบเสร็จที่มีการฉีกใช้งานแล้วนำมาเย็บติดกับแผ่นสำเนา				
2.35	การจัดเก็บรายได้ ที่ต้องออกใบเสร็จรับเงิน เขียนต้นฉบับกับสำเนาไม่ตรงกัน ทั้งชื่อผู้ชำระ/วันที่/จำนวนเงิน				
2.36	เจ้าหน้าที่รับชำระค่าโทรศัพท์ ไม่นำเงินส่งเบียดบังไปใช้ส่วนตัว				
2.37	ปลอมแปลงเอกสารทางราชการการเบิกเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร และนำเงินเข้าบัญชีตนเอง				
2.38	เจ้าหน้าที่รับรองเอกสารอันเป็นเท็จ รับรองสิทธิตามมาตราการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อยระดับตำบล				
2.39	พนักงานเทลเลอร์ปลอมลายมือชื่อลูกค้าในใบถอนเงินประเภทบัญชีเผื่อเลือกและขณะเดียวกันก็ได้ทำรายการฝากเงินชดใช้เพื่อให้ยอดเงินในบัญชีถูกต้องโดยไม่มีเงินสดฝากเข้าบัญชีจริง เพื่อให้ลูกค้าไม่เห็นความผิดปกติ และเมื่อสิ้นวันก็จะทำการถอนเงินออกจากบัญชี				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
2.40	เจ้าหน้าที่ธนาคารลักลอบใช้รหัสพนักงานและรหัสรองผู้จัดการทำการเปลี่ยนแปลงสถานะบัญชีไม่เคลื่อนไหว ให้เป็นบัญชีที่เคลื่อนไหว ทำทำการสมัคร Online โดยใช้รหัสพนักงานทำการอนุมัติการสมัครแล้วโอนเงินทาง Online เข้าบัญชีตนเอง				
2.41	เจ้าหน้าที่สินเชื่อธนาคารพิจารณาสินเชื่อให้กับผู้กู้ โดยกระทำผิดวัตถุประสงค์ของกรรมการธนาคาร				
2.42	พนักงาน ขสมก.นำตัวรถโดยสารเก่าที่เคยจำหน่ายมาแล้วมาจำหน่ายใหม่				
2.43	รับชำระค่าบริการโทรศัพท์แล้วภายในวันนั้นได้ทำการยกเลิกใบเสร็จรับเงิน แล้วนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว				
2.44	ปลอมแปลงเอกสารและใช้เอกสารปลอมเพื่อเบิก/ถอนเงินสดออกจากบัญชีเงินฝากของลูกค้า				
2.45	เจ้าหน้าที่ธนาคารนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวรวม ๒๑๕ ครั้งเช่น นำเงินออกจากบัญชีที่פקไว้ของธนาคารกรณีลูกค้าโอนมาจากต่างสาขา				
2.46	เจ้าหน้าที่ธนาคารมีหน้าที่เกี่ยวกับ ระบบ Online ต่อมาได้ย้ายมาปฏิบัติงานต่างสาขาในระหว่างธนาคารยังไม่ยกเลิกสิทธิในการเข้าระบบ Online เจ้าหน้าที่แอบใช้ User ID และ Password เข้าระบบและดำเนินการถอนเงินจากบัญชีลูกค้าเข้าบัญชีตนเอง				
2.47	เจ้าหน้าที่การเงินเพิ่มเติมตัวเลขและตัวอักษรในเช็คสูงกว่าจำนวนเงินที่ขออนุมัติจ่าย				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
2.48	แก้ไขเปลี่ยนแปลงต้นข้าวเช็กและนำเช็กไปถอนเงินจากธนาคารในนามของตนเอง				
2.49	ช่วยเหลือปกปิดทรัพย์สินของผู้ทำธุรกรรมทางการเงินโดยหลีกเลี่ยงการรายงานการทำธุรกรรมต่อ สำนักงาน ป.ป.ง.				
2.50	จัดทำโครงการขุดสร้างบ่อขยะ ในที่ว่างเปล่า แต่กลับใช้ชื่อว่า โครงการปรับปรุงบ่อขยะ ทำให้ปริมาณดินจากการขุดนำไปขายทอดตลาดน้อยกว่าความเป็นจริง				
2.51	กิจการที่กฎหมายกำหนดว่าผู้รับใบอนุญาตเท่านั้นที่จะประกอบกิจการได้ แต่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้จริง จึงเป็นช่องทางให้ เจ้าหน้าที่หาประโยชน์				
2.52	พนักงานสอบสวนปลอมบันทึกจับกุม บันทึกประจำวัน ปลอมลายมือชื่อ ลดจำนวนของกลาง (ยาเสพติด)				
2.53	เรียกรับจากคนขับรถซึ่งมีน้ำหนักเกินกฎหมายเพื่อแลกกับการไม่ดำเนินคดี				
2.54	ปลอมลายมือชื่อเจ้าของบัญชีในใบถอนเงิน				
2.55	เปลี่ยนแปลงเลขบัญชีของพระภิกษุที่มีสิทธิได้รับเงินนิตยภัตเป็นเลขบัญชีของตนเอง				
2.56	ส่งจ่ายเงินตามเช็ที่สูงกว่าจำนวนที่ได้รับอนุมัติตามฎีกา				
2.57	ตรวจค้นคลังสินค้าของบริษัทโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เรียกให้ผู้ประกอบการเสียค่าปรับ ทั้งที่การกระทำดังกล่าวไม่ปรากฏการกระทำความผิดอย่างชัดเจน				

ตัวอย่าง

ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
2.58	รับเงินสดจากลูกหนี้เงินยืมงบประมาณแล้วไม่นำส่ง ไม่นำฝาก และไม่มีเงินสดให้ตรวจนับ				
2.59	จ้างแรงงานไม่ตรงกับความเป็นจริง โดยเบิกค่าแรงงานไม่เป็นไปตามการจ้างจริง และปลอมลายมือชื่อการเบิกค่าจ้างแรงงาน				
2.60	เจ้าหน้าที่สนับสนุนการกระทำความผิด นำโฉนดที่ดิน (ฉบับของที่ดิน) ตามโครงการออกสำรวจออกโฉนดที่ดิน ซึ่งอยู่ระหว่างค้ำดำเนินการและค้ำแจกไปดำเนินการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือกรอกข้อความอันเป็นเท็จ เพื่อให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้นและโฉนดที่ดินไปหลอกลวงผู้รับจ้าง				
2.61	เจ้าหน้าที่ที่มีการยกเลิกใบเสร็จรับเงินในระบบทำให้การรายงานการรับเงินประจำวันน้อยกว่าที่รับไว้จริง/รับเงินและออกใบเสร็จการรับเงินแล้วแต่นำเงินสด เชื้อนำฝากธนาคารในวันนั้น แต่นำฝากในภายหลัง และอาจนำเงินไปใช้ส่วนตัวก่อน				
2.62	นำไม้ที่ยึดได้ออกไปจำหน่าย				
3.	การทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการภาครัฐ				
3.1	ผู้ใช้น้ำมันรถยนต์ราชการ นำน้ำมันไปใช้ส่วนตัว เช่น การดูน้ำมันไปใช้ส่วนตัวระหว่างทาง หรือเติมน้ำมันไม่ครบตามใบสั่งจ่าย ส่วนน้ำมันที่เหลือนำไปใช้ส่วนตัวหรือทอนเป็นเงินสด โดยเจ้าหน้าที่ร่วมมือกับผู้ประกอบการ				
3.2	เบิกเงินราชการตามสิทธิเป็นเท็จ เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเช่าบ้าน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก				

ตัวอย่าง ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
3.3	ยกยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย				
3.4	การสืบราคาที่กำหนดว่าต้อง ๓ ราย ขึ้นไป อาจไม่มีการสืบราคาจากผู้ประกอบการจริง				
3.5	ในการกำหนด TOR การจัดซื้อ จัดจ้าง การจ้างที่ปรึกษา การออกแบบโครงสร้างมีการกำหนดขอบเขตงาน หรือเนื้องาน ที่เกินความจำเป็น (Over Design) เพื่อให้มีการประมาณการราคาในส่วนนี้โดยมีผลประโยชน์ทับซ้อน				
3.6	คณะกรรมการกำกับการจ้างที่ปรึกษา / คณะกรรมการตรวจรับงาน มีการตรวจรับในแต่ละงวดงานหลายครั้งเกินความจริง เพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม หรือมีการล่วงเวลาในการเรียกเก็บ ทั้งที่ไม่มีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ				
3.7	คณะกรรมการ หรือ อนุกรรมการต่างๆ ของหน่วยงานมีการประชุมที่เกินความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการเบิกค่าเบี้ยประชุม				
3.8	การจัดโครงการต่างๆ ของหน่วยงานที่แอบแฝง หรือที่เกินความจำเป็น ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่คุ้มค่า โปร่งใส				
3.9	มีการใช้ดุลพินิจในเบิกจ่ายค่าวิทยากรบุคคลภายนอก ที่สูงโดยมีผลประโยชน์แอบแฝง หรือจำนวนวิทยากรเกินความจำเป็น				
3.10	การกำหนดราคากลางไม่ใช่ค่า K มาปรับ				

ตัวอย่าง

ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
3.11	ผู้รับจ้างขออนุมัติใช้วัสดุ แต่ไม่ได้นำวัสดุที่ขออนุมัติมาใช้				
3.12	ผู้รับจ้างปล่อยปะละเลยให้ผู้รับจ้างเหมาช่วง				
3.13	มีการลื้อคสเปควัสดุที่ทำให้ไม่เกิดการแข่งขัน				
3.14	การตรวจการจ้างไม่ตรงตามรูปแบบราชการโดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้รับจ้าง				
3.15	คณะกรรมการ ไม่ได้ออกไปดูสถานที่ก่อสร้าง แต่จะมีการเจรจากับผู้รับจ้าง โดยใช้ข้อมูลตามที่ผู้รับจ้างแจ้ง แล้วจึงไปทำการตรวจรับงานก่อสร้าง				
3.16	มีการให้สินบน/ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา				
3.17	มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะเป็นคู่สัญญาตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อกำหนดกำหนดคุณลักษณะ (TOR) ซึ่งไม่มีการกำหนดขึ้นอย่างแท้จริงแต่เป็นการนำร่าง TOR ดังกล่าวมาให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนด การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนด TOR เป็นเพียงการดำเนินการตามรูปแบบของทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชน				
3.18	ประมาณการค่าจ้างที่ปรึกษาเกินความเป็นจริงเพื่อให้ได้วงเงินงบประมาณจ้างสูง เช่น จำนวนที่ปรึกษามากเกินความเป็นจริง/วุฒิการศึกษาสูงเกินความเป็นจริง/ระยะเวลาดำเนินการ เป็นต้น				
3.19	การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้างโดยวิธีพิเศษ				

ตัวอย่าง

ความเสี่ยงการทุจริต

หน่วยงานท่านมีความเสี่ยงการทุจริตแบบนี้หรือไม่

ที่	ตัวอย่างรูปแบบความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
3.20	ขาดคล่องตัวข้อโครงการที่เคยจัดทำไว้แล้ว กรรมการจัดจ้างไม่ตรวจสอบรายละเอียด				
3.21	จัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่จำเป็นและซื้อจ้างในราคาสูง				
3.22	เบิกค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม แต่ไม่มีการดำเนินการจริง				
3.23	เบิกค่าเช่ารถ ค่าเลี้ยงรับรอง ค่าของขวัญ แต่ไม่มีการจ่ายจริง หรือเกินจริง				
3.24	ช่างผู้ควบคุมงานจัดทำรายงานเท็จต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง				
3.25	เจ้าหน้าที่นำสำเนาบัตร ทะเบียนบ้านที่ใช้ประกอบเอกสารการเบิกจ่ายในโครงการอื่นมาประกอบการเบิกจ่ายเงินอุดหนุน				
3.26	ทุจริตค่าจ้างเบี้ยเลี้ยงลูกจ้าง หรือจ่ายไม่เต็ม				
3.27	การกำหนด TOR /คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะของสินค้าหรือบริการบริษัทใดบริษัทหนึ่ง				
3.28	เรียกรับ การให้รับรองคุณภาพวัสดุที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน				

ความหมายสถานะความเสี่ยงการทุจริต

สถานะ	ระดับความเสี่ยง
สีเขียว	ระดับต่ำ
สีเหลือง	ระดับปานกลาง
สีส้ม	ระดับสูง
สีแดง	ระดับสูงมาก

“ความเสี่ยงเป็นโอกาส ...
ยิ่งพบซ้ำ ... ยิ่งสูญเสีย”